

Håndbog til
formueret III

Forord

Lindholm, august 2019

Det er med håndbog til formueret III forsøgt at give et overblik over de mange fag, der indgår i formueret III.

Håndbogen er udarbejdet til fordel for de jurastuderende fra Aalborg Universitet med faget formueret III. Håndbogen kan dog stadig benyttes af andre studerende eller andre med interesse for faget.

Det vil være muligt at få et overblik over obligationsret II, konkursret, digital tinglysning, sikkerhed i fast ejendom, løsøre og fordringer, eksekutionsret, tvangsauktion og kaution.

Håndbogen kan med fordel benyttes som hjælpemiddel til opgaveløsning og eksamenslæsning. Derudover kan hvert underemne benyttes til den mundtlige eksamen som disposition herfor.

Vi håber, at du kunne lide håndbogen.

Hvis du har kommentarer hertil, så modtager vi dem gerne på forlagetkaffekop@gmail.com.

Dorte Nguyen og Wasiim Bahr
Ba.Jur.

Indhold

Obligationsret II

- Fyldestgørelse (ophørsmåde)

- Ikke-fyldestgørelse (ophørsmåde)

- Forældelse

- Modregning

Konkursret

- Konkursens begyndelse og virkning

- Konkursboets aktiver

- Omstødelsesregler

- Retsvirkning af omstødelse

- Konkursboets passiver

- Modregning i konkurs

Digital tinglysning

- Tinglysningens formål

- Hvilke rettigheder kan og skal tinglyses

- Tinglysningens retsvirkninger (TL § 1 overfor TL § 27)

- Tinglysningsmåden (tinglysningsprocedure)

- Betinget overdragelse af fast ejendom

Sikkerhed i fast ejendom

- Panteretsbegrebet (definition og former)

- Forholdet mellem pantsætter og panthaver

- Den materielle prioritetsstilling

- Ejerpantebreve og skadesløsbreve

Panthavers fyldestgørelse

Panterehtens ophør

Sikkerhed i løsøre

Panterehtens omfang ved fast ejendom

Virksomhedspant (TL § 47c)

Håndpant

Underpant

Sekundær pantsætning

Ejendomsforbehold

Konsignation

Tilbageholdsret

Sikkerhed i fordringer

Simple gældsbreve og fordringer

Negotiable gældsbreve

Eksekutionsret

Eksekutionsfundamenter

Arrest

Tvangsauktion

Aktiver genstand for udlæg

Kaution

Kautionsformer og kautionsaftalen

Privatkaution og erhvervskaution

Regres

Overblikssark

Obligationsret II

Fyldestgørelse (ophørsmåde)

Fyldestgørelse som ophørsmåde kan ske på følgende måder:

Opfyldelse

- (1) Fuldstændig opfyldelse
- (2) Delvis opfyldelse (afdrag og efterbetalingskrav)
- (3) Tilbagesøgningskrav

Surrogater for opfyldelse

- (4) Modregning
- (5) Deponering
- (6) Datio in solutum
- (7) Novation

(1) Fuldstændig opfyldelse

Ved en fordring

Debitor skal opfylde sin forpligtelse i rette tid, sted og stand.

Ved flere fordringer

HR: Debtors valgret hvis frigørelsestiden er indtrådt.

U: Kreditor har valgret under hensyn til debtors interesser, hvis debitor ikke udnytter valgretten.

U: Forholdsmæssig fordeling, hvis hverken kreditor eller debitor udnytter valgret.

U: Kreditor har valgt ved retsforfølgning.

(2) Delvis opfyldelse

Afdrag: En delvis betaling af hovedstolen

HR: Kræver hjemmel i aftalen mellem kreditor og debitor (Dermed er kreditor berettiget til at afvise en delvis opfyldelse af fordringen)

U: Kreditor kan afskrive på den usikre del af fordringen

U 2001.1625 Ø: Kreditors valg binder i forhold til omstødelse. I sagen valgte kreditor at afskrive på blancofordringen, hvorefter debitor gik konkurs, og der skete omstødelse.

Efterbetaling/betalingskorrektion: Debitor er i en vildfarelse om, at betaling er endelig, og kreditor vil gøre krav på den resterende del af fordringen.

HR: Fejltager har ret til at rette sin fejl. Kreditor kan kræve den fulde gæld betalt.

U: Hvis følgende betingelser foreligger, kan der ikke ske efterbetaling:

- (1) Vildfarelse hos debitor om, at den fulde gæld er betalt.
- (2) God tro hos debitor ved indbetalingstidspunktet.
- (3) Vildfarelsen kan tilskrives kreditors forhold.
 - Fejlen skal enten være begået af kreditor, eller også skal kreditor være nærmest til at bære risikoen, f.eks. nærmest til at få opklaret kravets rigtige størrelse.
- (4) Kreditor ikke straks kræver efterbetaling.
- (5) Interessehensyn til debitor. .

Særligt om forholdet mellem efterbetalingskrav og tilbagesøgningskrav

Der skal mere til for afskæring af efterbetalingskrav end for afskæring af tilbagesøgningskrav, da det er mere byrdefuldt at skulle tilbagebetale et forbrugt beløb sammenlignet med betaling af en restfordring.

(3) Tilbagesøgningskrav

Tilbagesøgningskrav er den situation, hvor debitor er i en vildfarelse om at skyldte penge, der ikke skyldes, eller der betales et større beløb, end der skyldes.

Udgangspunkt: Fejltager har ret til at rette sin fejl.

HR: Ond tro hos modtageren medfører et tilbagesøgningskrav.

U: God tro hos modtageren medfører kun tilbagesøgningskrav ved konkret vurdering ud fra nedenstående hensyn/momenter.

Hensyn i forbindelse med tilbagesøgningskrav:

(1) Hvem er skyld i den fejlagtige betaling?

(2) Kravets karakter

- F.eks. løn eller sociale ydelser kan afskære tilbagesøgningsmulighed, da dette er almindeligt underhold (U: hvis lønmodtageren har optrådt uagtsomt).
- Det væsentlige er, om modtageren har modtaget ydelsen i en længere periode, hvorpå han varigt har indrettet sig på at være berettiget til størrelsen af ydelsen.

(3) Vildfarelsens karakter

(4) Reklamation og passivitet

EU-retten:

Der kan foreligge en begrænsning i tilbagesøgning i EU-retten ved f.eks. ulovligt opkrævede afgifter.

AMBI-sagen: Afskæring af tilbagesøgningskrav ved overvæltning af afgift på et andet omsætningsled.

Særligt om gebyrer:

U 2004.2512 V: En ulovlig opkrævet betaling skulle tilbagebetales.

F.eks. hvis et elforsyningsselskab har en fast praksis om opkrævning af gebyrer. Her er selskabet nærmest til at bære ansvaret og er forpligtet til at undersøge, hvorvidt de er berettiget til opkrævning af gebyret.

(4) Modregning

Se afsnit om modregning.

(5) Deponering

Hvis tvivl om rette kreditor eller betalingssted, kan debitor deponere pengene i en bank, jf. deponeringsloven.

(6) Datio in solutum

Kreditor har ikke pligt til at acceptere en anden ydelse end den aftalte.

Hvis man accepterer (enten udtrykkeligt eller stiltiende) en anden ydelse, foreligger der datio in solutum.

(7) Novation

Et tidligere skyldforhold afløses af et nyt skyldforhold, som skal tjene til fyldestgørelse af den oprindelige fordring, som derved ophører. F.eks. debitorskifte, hvor den gamle debitor bliver frigjort, og den nye debitor bliver forpligtet.

Indsigelser fra gamle forhold kan ikke gøres gældende ved det nye forhold.

Ikke-fyldestgørelse (ophørsmåde)

Ikke-fyldestgørelse kan ske på følgende måder:

Opgivelse

- (1) Mod vederlag (Datio in solutum og novation)
- (2) Uden vederlag: Eftergivelse (frivillig disposition og tvangsmæssig)

Ikke-udøvelse af retten

- (3) Forældelse
- (4) Præklusion
- (5) Passivitet

(1) Mod vederlag (Datio in solutum og novation)

Datio i solutum

Kreditor har ikke pligt til at acceptere en anden ydelse end den aftalte. Hvis kreditor accepterer (enten udtrykkeligt eller stiltiende) en anden ydelse foreligger der datio in solutum.

Novation

Et tidligere skyldforhold afløses af et nyt skyldforhold, som skal tjene til fyldestgørelse af den oprindelige fordring, som derved ophører.

F.eks. debtorskifte, hvor den gamle debitor bliver frigjort, og den nye debitor bliver forpligtet.

Indsigelser fra gamle forhold kan ikke gøres gældende ved det nye forhold.

(2) Uden vederlag: Eftergivelse (frivillig disposition og tvangsmæssig)

Frivillig akkord: Aftale mellem debitor og kreditor om formindskelse af gælden. Her sikres kreditor nogle af pengene.

(3) Forældelse

Se afsnit om forældelse.

(4) Præklusion

Anmeldelse af sit krav indenfor en nærmere angivet frist. Hvis der ikke sker anmeldelse indenfor fristen, kan kravet ikke gøres gældende.

(5) Passivitet

Formål:

Kreditor skal gøre sit krav gældende inden for rimelig tid (loyalitetspligt) grundet ønsket om klarhed af retsstillingen.

Bringes kreditor i ond tro om debtors vildfarelse om kravets eksistens, påhviles kreditor en handlepligt til at berigtige debtors fejlagtige opfattelse.

Hensyn:

Debtors vildfarelse om kravets eksistens og er dette kendeligt for kreditor?

Passivitet

Passivitet vil kunne anses som en stiltiende accept af, at fordringen ikke længere eksisterer (konkret vurdering).

Varigheden er et moment, som regnes fra tidspunktet, hvor der foreligger omstændigheder, som kreditor i særlig grad kunne og burde have gjort gældende, f.eks.:

U 2009.865 V: Debitor afviste direkte kravets eksistens overfor kreditor, som ikke reagerede. Dette ansås som en stiltiende accept.

U 2002.2364 Ø: Debitor skulle afdrage en gæld med sidste afdragsbetaling i 1992 og 1994, mens debitor gjorde gældende, at de var betalt. Først efter 8 år rettede kreditor igen henvendelse. Her havde debitor grund til at antage, at hans indsigelse var taget til efterretning.

Forældelse

Anvendelsesområde for forældelsesloven: Fordringer på penge eller andre ydelser, jf. FL § 1. Loven er beskyttelsespræceptiv for skyldneren og forbrugeren, jf. FL § 26.

Retsvirkning

Ophørsvirkning: Fordringen kan ikke længere gøres gældende, jf. FL § 23, stk. 1. (I tilfælde af modregning er fordringen ikke længere retskraftig).

Accessoriske krav mistes

Renter: Bortfald af renter ved forældelse af hovedfordringen, selv om disse isoleret set ikke er forældet, jf. FL § 23, stk. 2.

Krav mod kautionist: Bortfald af krav mod kautionist og det samme gælder ved tredjemands pant.

Pant og udlæg: Bortfald af ret til pant- og udlæg i skyldners ejendom ved fordringens forældelse, jf. FL § 25, stk. 1.

- U: Håndpant, jf. FL § 25, stk. 2.
- U: Tilbageholdsret, jf. FL § 25, stk. 3.

Ejendomsforbehold: Bortfald af ejendomsforbehold ved forældelse af købesummen, jf. FL § 25, stk. 4.

Bevarelse af modregningsret stiftet inden forældelsen indtrådte, jf. FL § 24.

Forældelsesfristens begyndelse

HR: Kravets forfaldsdato, jf. FL § 2, stk. 1 (Dagen efter forfaldstiden)

- F.eks. en forfaldsdato d. 04-05-2018. Her vil forældelsesfristen være fra og med d. 05-05-2018 til 04-05-2021).

U: Suspensionsreglen: Ved kreditors ukendskab til fordringen: 3 års fristen regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde få kendskab hertil, f.eks. ved skjulte mangler eller mangelfuld rådgivning, jf. FL § 3, stk. 2.

U: Ved et krav med løbedage regnes fristen fra betalingsfristens udløb, jf. FL § 2, stk. 2.

U: Misligholdelsestidspunktet for misligholdelse af kontrakt, jf. FL § 2, stk. 3.

U: Skadens indtræden ved delikt skader, jf. FL § 2, stk. 4.

U: Udløb af henstandsperioden, jf. FL § 2, stk. 5.

U: Sidste hverdag i måneden ved f.eks. skudår, jf. FL § 27, stk. 1, 2. pkt.

U: Fristen udstrækkes til den første hverdag ved f.eks. weekend eller helligdag, jf. FL § 27, stk. 2.

Særligt om tilbagesøgningskrav: Tidspunktet, hvor den fejlagtige betaling fandt sted, men hvor betaleren befandt sig i en vildfarelse.

Særligt om betaling af skatter og afgifter: Tidspunktet hvor skatter eller afgifter kunne kræves betalt.

Særlige tillægsfrister

Fordringer sikret ved kaution forældes, når hovedfordringen ophører.

Forældelsesfrist på 1 år efter indtrædelse i fordringshavers retsstilling ved solidarisk hæftelse.

Forældelsesfristens længde

HR: 3 års forældelse, jf. FL § 3 (også for renter og lignende, jf. FL § 5, stk. 3).

U: Absolut frist: En frist der ikke er undergivet suspension.

- 30 års frist for fordringer på erstatning eller godtgørelse ved personskader eller forurening, jf. FL § 3, stk. 2, nr. 1.
- 10 år ved delikt skader, jf. FL § 3, stk. 2, nr. 2.

U: Særlige forældelsesfrister.

- (1) Frist på 5 år for lønkrav, jf. FL § 4, stk. 1.

- (2) Frist på 10 år for gældsbev, fondsaktiver, anerkendelse af fordring, pengelån og overtræk på konti, pensionskrav, jf. FL §§ 5, 6 og 8.
- (3) Frist på 20 år for indlån til pengeinstitutter, jf. FL § 7.

Afbrydelse af forældelse:

Afbrydelse af forældelse er de foranstaltninger, som kreditor skal iværksætte inden udløbet af forældelsesfristen for at undgå at forældelse indtræder, f.eks. ved at få dom for sit krav eller erkendelse af fordringens eksistens.

Retsvirkning af forældelsesafbrydelse er, at en ny forældelsesfrist begynder med samme længde som den afbrudte frist, jf. FL § 19, stk. 1.

- Dog kan der løbe en 10-års frist, hvis afbrydelseshandlingen resulterer i tilvejebringelse af et særligt retsgrundlag efter FL § 5, f.eks. hvis debitor udover at erkende sin skyld, udsteder et gældsbev.

Når skyldneren erkender sin forpligtelse, jf. FL § 15. Krav til erkendelsen: Den skal være alternativ til sagsanlæg (eller andre retslige skridt).

- Debitor skal have givet kreditor føje til at antage, at der ikke er nogen tvist om kravet.
- Erkendelsen skal præcisere skylden (omfatte en bestemt skyld).

Retlige skridt

(1) Sagsanlæg ved domstolene, jf. FL § 16.

(2) Ved universalforfølgning, f.eks. konkursbegæring, jf. FL § 17.